

EURÓPSKE VOLBY

6. - 9. JÚNA 2024

SÚBOR
VZDELÁVACÍCH
NÁSTROJOV

#VYUŽI
SVOJ HLAS

EUROPSKE-VOLBY.EU

© Európska únia, 2024

Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Fotografie a ilustrácie: © Európsky parlament

Vypracovalo oddelenie pre kontakt s mládežou, GR COMM, Európsky parlament

Kontakt: youth@europarl.europa.eu

OBSAH

ÚČEL TOHTO SÚBORU NÁSTROJOV	3
ŠTRUKTÚRA	3
KLÚČOVÁ JE INTERAKCIA	3
MODUL 1 PREČO ÍŠŤ V ROKU 2024 K EURÓPSKYM VOĽBÁM?	5
MODUL 2 DEZINFORMÁCIE	9
MODUL 3 AKO EÚ OVPLYVŇUJE MÔJ ŽIVOT?	13
MODUL 4 AKÚ ÚLOHU MÁ EURÓPSKY PARLAMENT?	17
MODUL 5 AKO SA STAŤ AKTÍVNYM EURÓPSKYM OBČANOM	21
MODUL 6 MLÁDEŽ SA AKTIVIZUJE	25

ÚČEL TOHTO SÚBORU NÁSTROJOV

Účelom tohto súboru vzdelávacích nástrojov je poskytnúť jednoduchý **prístup k vzdelávacím zdrojom**, ktoré vám pomôžu vysvetliť mladým ľuďom výhody Európskej únie, úlohu Európskeho parlamentu a **význam hlasovania v európskych voľbách**.

ŠTRUKTÚRA

Tento súbor nástrojov je rozdelený do **6 modulov**. Každý modul má 4 časti: úvod do témy, usmerňujúce otázky v modrom rámečku, ktoré môžete použiť na rozprúdenie diskusie s mladými ľuďmi, zoznam podporných vzdelávacích zdrojov pre takúto diskusiu a malý kvíz. Vedľa každého zdroja je uvedené aj trvanie.

KLÍČOVÁ JE INTERAKCIA

Zdroje v tomto súbore nástrojov možno voľne kombinovať tak, aby mali mladí ľudia priestor na **vyjadrenie, nápady alebo otázky**.

Pri príprave diskusie je najlepšie začať s témami, o ktoré sa mladí ľudia zaujímajú. Je tiež dobré zamyslieť sa nad **konkrétnym výstupom** z danej aktivity – napríklad mladí ľudia by sa mohli prihlásiť na webovú stránku venovanú voľbám, aby mohli dostávať upozornenia o voľbách, pridať sa do komunity spolocne.eu, porozprávať sa o voľbách s rodinou a priateľmi atď. (pozri aj modul 6 – Mládež sa aktivizuje).

Ak máme mladých ľudí aktívne zapojiť, dodať im pocit dôležitosti a dosiahnuť trvalý efekt, stojí za to zvážiť participatívne formáty.

- ▶ Môžete **zorganizovať diskusiu v kruhu**, aby boli všetci na rovnakej úrovni a navzájom sa videli. [Prečítajte si viac o kruhových aktivitách \(len v angličtine\)](#) v triede alebo si vyhľadajte príklady takýchto aktivít na internete.
- ▶ Na organizovanie seminárov môžete **použiť metodiku World Café**. [Viac informácií o World Café nájdete tu \(len v angličtine\)](#).
- ▶ Výsledky seminárov môžete zachytiť prostredníctvom [techník grafického zaznamenávania](#).
- ▶ Širokú škálu nástrojov neformálneho vzdelávania možno nájsť [na webovom sídle SALTO-YOUTH](#) – európska sieť centier zdrojov, ktoré sa zaoberajú prioritnými oblasťami EÚ v oblasti mládeže.

Ak chcete mať prístup ku všetkým užitočným odkazom uvedeným v tejto publikácii, stiahnite si digitálnu verziu tohto súboru nástrojov.

MODUL 1 PREČO ÍŠŤ V ROKU 2024 K EURÓPSKYM VOL'BÁM?

Európske voľby sa uskutočnia v dňoch 6. až 9. júna 2024¹. Tieto voľby sa konajú od roku 1979 každých 5 rokov. Ide o najväčší nadnárodný demokratický úkon na svete. Pri tejto unikátnej príležitosti občania z 27 rôznych krajín spoločne volia svojich zástupcov do jedného spoločného parlamentu.

Účasť na voľbách je vždy dôležitá – či už na miestnej, celoštátnej, alebo európskej úrovni. Pre občanov je to vynikajúca možnosť vyjadriť sa k témam, o ktoré sa zaujímajú. Európske voľby nie sú referendum o EÚ. Fungujú rovnako ako národné voľby, teda ide v nich o súperenie rôznych názorov a návrhov. Čím viac ľudí hlasuje, tým viac názorov bude zastúpených aj v budúcom Európskom parlamente. Zabezpečí sa tým, že parlamentné rozpravy budú odrážať všetky uhly pohľadu z celého spektra našej európskej spoločnosti.

Podobne ako národné voľby sú aj európske voľby dôležité z dvoch hlavných dôvodov:

- ▶ **Rozhodnutia Európskeho parlamentu majú priamy a skutočný vplyv na život každého z nás** (pozri modul 3 – Ako EÚ ovplyvňuje môj život?). A všetky tieto rozhodnutia sa začínajú voľbami. Dalo by sa povedať, že tí, čo nevolia, žijú podľa rozhodnutí niekoho iného – a vlastne aj v demokracii niekoho iného.
- ▶ **Demokraciu by sme nikdy nemali považovať za samozrejmosť.** Za jej vybudovaním stojí kolektívne úsilie a jej zachovanie zostáva kolektívnou úlohou, na ktorej sa podieľa každý z nás. Demokraciu by sme tiež nikdy nemali považovať za hotovú. Vždy ju možno vylepšiť. A čím viac ľudí volí, tým je naša demokracia silnejšia.

Budúcnosť európskeho projektu závisí od mladých ľudí, ich ochoty prijať európsku identitu a ich aktívneho zapojenia sa do európskeho politického procesu (pozri modul 5 – Ako sa stať aktívnym európskym občanom).

Volebný akt ako forma politickej angažovanosti má zásadný význam a **je užitočné diskutovať s mladými ľuďmi o tom, prečo je dôležité voliť.**

1. Na webovom sídle [európskych volieb](#) nájdete všetky pravidlá, ktoré potrebujete poznať, aby ste mohli voliť vo vašej krajine pôvodu alebo pobytu.

Mladí ľudia možno povedia, že **chcú** voliť, pretože:

- ▶ **Chcú sa postaviť za demokraciu:** Demokraciu tvoria ľudia: odovzdaním hlasu v európskych voľbách určujú ďalšie smerovanie a rozhodnutia, ktoré neskôr prijme Európsky parlament a vplývajú na ich život. Neúčastou na voľbách prichádzame o možnosť ovplyvniť budúcnosť. Navyše to oslabuje európsku parlamentnú demokraciu a jej hodnoty tak strácajú zmysel. Európsky parlament sa neustále usiluje o zlepšovanie demokratických práv a zabezpečenie dodržiavania hodnôt EÚ, ako sú mier, sloboda, právny štát, práva menších alebo rodová rovnosť.
- ▶ **Právne predpisy EÚ majú priamy vplyv na ich každodenný život:** Európsky parlament prijíma právne predpisy, ktoré priamo ovplyvňujú 447 miliónov ľudí v EÚ (rodová rovnováha, klíma, jednotný trh atď. – pozri modul 3 – Ako EÚ ovplyvňuje môj život?). Hlas mladých ľudí rozhodne, ktorí poslanci Európskeho parlamentu ich budú zastupovať pri príprave nových právnych predpisov, a ovplyvniť aj zostavovanie Európskej komisie. Tieto rozhodnutia ovplyvnia každodenný život mladých ľudí a život mnohých ďalších.
- ▶ **Chcú riešiť globálne výzvy** okolo nás (zmenu klímy, verejné zdravie, ekonomiku a pracovné miesta, bezpečnosť a mier atď.), ktoré žiadna krajina EÚ nedokáže úspešne vyriešiť sama. Chcú využiť svoj hlas na stanovenie smeru, ktorým by sa EÚ mala uberať v záujme riešenia týchto výziev.

Mladí ľudia možno povedia, že **nechcú** voliť, pretože:

- ▶ **Nevedia, koho voliť.** Povzbudte ich, nech si prečítajú manifesty a programy politických strán na internete, porozprávajú sa so svojimi blízkymi alebo navštívia internetovú stránku elections.europa.eu, aby sa dozvedeli viac o politických skupinách Európskeho parlamentu a ich postojoch.
- ▶ **Myslia si, že politika je špinavá a nechcú s ňou mať nič spoločné.** Vysvetlite im, že politika nie je len o volebnej kampani a hašteriacich sa politikoch. Ide v nej aj o diskusiu o zmene klímy, udržateľnom hospodárstve, zdrojoch energie, budúcnosti práce, minimálnych mzdách a politikách, ktoré sa budú z rozpočtu EÚ podporovať.
- ▶ **Účasť na voľbách je podľa nich otrava.** Zdôraznite, že hlasovanie im zaberie len niekoľko minút života, ktorý v priemere trvá 80 rokov!
- ▶ **Nezaujímajú sa o politiku.** Spýtajte sa ich, či sa zaujímajú o budúcnosť svojich blízkych, svoju budúcnosť a budúcnosť našej planéty. Ak áno, v podstate sa zaujímajú o politiku.
- ▶ **Nemyslia si, že ich hlas má nejakú váhu.** Namietajte! Každý hlas zaväzuje, bez ohľadu na to, či ide o komunálne, parlamentné, alebo prezidentské voľby. V nedávnych voľbách, napríklad v referende o brexite alebo v prezidentských voľbách v USA, bol rozdiel medzi možnosťami/kandidátmi len 2 – 4 %. Len si vezmite brexit: v tomto referende hlasovalo výrazne menej mladých ľudí v porovnaní so staršími generáciami a na zdesenie mladých ľudí zvíťazila možnosť vystúpiť z EÚ – takže každý hlas môže rozhodnúť.

USMERŇUJÚCE OTÁZKY:

- ▶ Kedy ste prvýkrát volili a prečo? Kedy budete môcť voliť zase? Ako by ste motivovali svojich kamarátov, aby šli voliť?
- ▶ V minulosti nemohli voliť všetci: v Európe napríklad ženy získavali volebné právo postupne od roku 1906 až do roku 1974 a veková hranica pre účasť vo voľbách bola do 70. rokov 20. storočia 21 rokov, nie 18 rokov. O tom, kto môže voliť, rozhoduje spoločenský dohovor, ktorý sa časom vyvíja. Pred nadchádzajúcimi európskymi voľbami bol volebný vek v Grécku znížený na 17 rokov. Štyri krajiny (Belgicko, Nemecko, Malta a Rakúsko) ho znížili až na 16 rokov. Myslíte si, že by ho mali znížiť aj ostatné štáty EÚ? Prečo?
- ▶ Aký vplyv má na spoločnosť, najmä z hľadiska práv a zastúpenia, ak sú niektoré časti obyvateľstva vylúčené z účasti na voľbách alebo ak ľudia nemôžu slobodne vyjadriť svoje názory?
- ▶ Ktoré výzvy nemôže krajina EÚ vyriešiť sama?

VZDELÁVACIE ZDROJE:

- ▶ elections.europa.eu: webová stránka európskych volieb vysvetľuje, ako fungujú voľby, najmä formou krátkych minútových videí, a poskytuje všetky relevantné informácie o tom, ako voliť. Ponúka možnosť zaregistrovať sa, aby človek dostával upozornenia o voľbách. Budú na nej aj výsledky volieb. (10 minút)
- ▶ [Spolocne.eu](https://spolocne.eu) je komunita ľudí, ktorým záleží na demokracii a s blížiacimi sa európskymi voľbami jej chcú dať skutočný zmysel. Táto komunita spája ľudí z celej Európy a umožňuje im, aby sa stretávali, vymieňali si poznatky, učili sa nové zručnosti a zároveň podnecovali ostatných, aby sa v roku 2024 zúčastnili vo voľbách. Staňte sa jej súčasťou a zaregistrujte sa spolu so svojimi mládežníkmi (5 – 45 minút).
- ▶ [Pedagogický súbor nástrojov „Umenie v demokracii“](#): súbor nástrojov Umenie v demokracii skúma tému demokracie a demokratických hodnôt prostredníctvom umeleckých diel súčasných európskych umelcov. Ponúka prispôsobiteľný modul zameraný na estetiku a zážitkové učenie (15 – 60 minút).

Prístup ku všetkým zdrojom

KVÍZ

1. Kedy sa uskutočnia európske voľby?

- a. 8. júna 2024.
- b. 9. mája, keď slávime Deň Európy.
- c. Až v roku 2025.
- d. Ich termín zatiaľ nie je známy.

2. Európske voľby sa konajú raz za

- a. 5 rokov.
- b. 2 roky.
- c. 7 rokov.
- d. 4 roky.

3. V demokracii

- a. môžu ľudia slobodne vyjadrovať názory.
- b. rozhodnutia neprijíma len jedna osoba.
- c. môžu ľudia protestovať proti rozhodnutiam, s ktorými nesúhlasia.
- d. platia všetky uvedené možnosti.

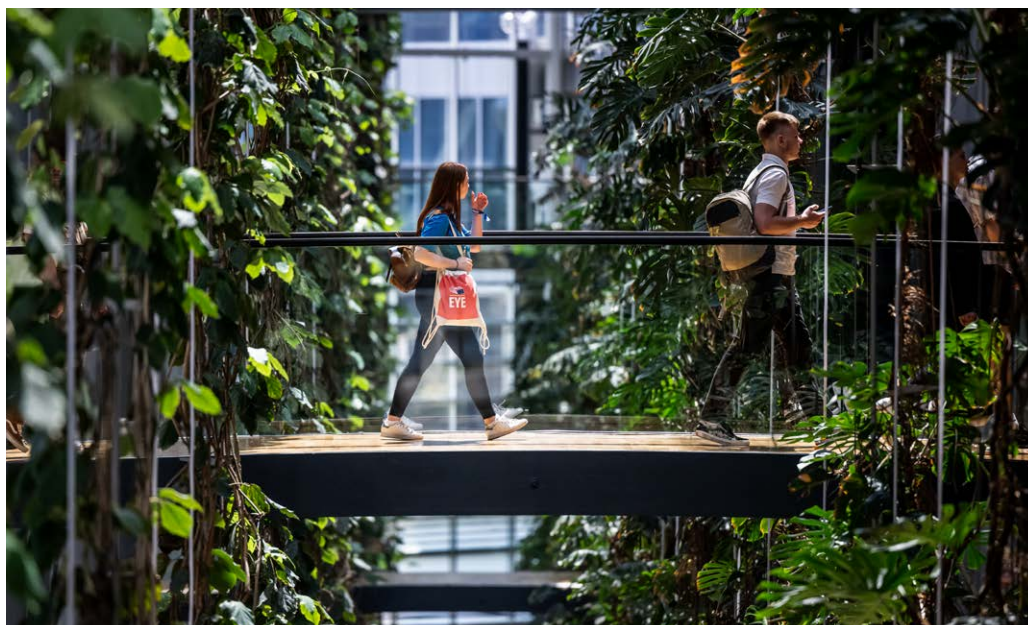
MODUL 2

DEZINFORMÁCIE

Väčšina mladých ľudí sa v súčasnosti dozvedá o novinkách na sociálnych médiách, online platformách a prostredníctvom priameho zasielania správ. Táto nová forma získavania informácií však ponecháva priestor na pokusy o dezinformácie. Nepravdivé fámy, polopravdy a úmyselné lži na oklamanie ľudí tu boli vždy. Rozsiahle využívanie sociálnych médií však tento jav ešte zintenzívnilo. **Tvorcovia a šíritelia dezinformácií chcú ľudí podvieť a zmanipulovať z politických alebo ekonomických dôvodov.** Pretláčajú svoj zmanipulovaný obsah prostredníctvom:

- ▶ **botov:** automatizovaných účtov, ktoré interagujú na internete a často predstierajú, že ide o skutočnú osobu;
- ▶ **trolov:** ľudí, ktorí sa snažia presadiť určitý pohľad na svet alebo šikanovať, rozptyľovať či zmiasť účastníkov online diskusie;
- ▶ bežných občanov, ktorí sú vmanipulovaní do situácie, keď lajkujú alebo zdieľajú nejaký obsah, napríklad preto, že v nich vyvoláva hnev alebo strach; zo štúdií vyplýva, že takýto **zmanipulovaný obsah má tendenciu šíriť sa oveľa rýchlejšie ako faktický a zaručený obsah.**

Zároveň sa zdokonaľujú techniky, ako upútať pozornosť ľudí, zmiašť ich alebo ich podvieť. Zmanipulované videá, fotografie a zvukové nahrávky vytvorené s použitím umelej inteligencie, tzv. **deepfakes**, sú napríklad urobené tak, aby si príjemcovia mysleli, že konkrétni ľudia povedali alebo urobili niečo, čo sa v skutočnosti vôbec nestalo.

Niekedy sa dezinformátori snažia prehĺbiť rozpory a polarizovať diskusiu. Zneužívajú obavy ľudí nato, aby proti sebe poštvali rôzne skupiny a znemožnili tak demokratickú diskusiu. Oslabovaním dôvery v médiá, inštitúcie a ľudí navzájom **dezinformácie diskreditujú a destabilizujú demokraciu**. Boj proti dezinformáciám je preto nevyhnutný na ochranu demokracie.

EÚ berie výzvu, ktorú predstavujú dezinformácie, so všetkou vážnosťou. Európsky parlament prijal nové právne predpisy na boj proti dezinformáciám, ako je [akt o digitálnych službách](#), s cieľom regulovať online sféru a obmedziť šírenie dezinformácií.

K boju proti dezinformáciám môže prispieť každý tým, že:

- ▶ sa oboznámi s témou;
- ▶ bude poznať nástroje a techniky používané na klamanie ľudí;
- ▶ poriadne si rozmyslí, či olajkuje alebo bude zdieľať obsah, na ktorý natrafí v online priestore;
- ▶ podelí sa o tieto poznatky s priateľmi a rodinou.

USMERŇUJÚCE OTÁZKY

- ▶ Čo sú to dezinformácie? Prečo predstavujú problém – pre vás ako konkrétnych občanov, spoločnosť a demokraciu?
- ▶ Ako môžu dezinformácie ovplyvniť voľby?
- ▶ Ako sa v EÚ a u nás bojuje proti dezinformáciám? Kto sa na tom podieľa – vláda, občianska spoločnosť, médiá, overovatelia faktov? Zistite, kto má túto úlohu na starosti v našej krajine.
- ▶ Ako môžete odhaliť dezinformácie? Čo konkrétne by ste si mali všímať?
- ▶ Čo môžete urobiť, aby ste pomohli obmedziť šírenie dezinformácií?
- ▶ Čo by ste mali urobiť, ak odhalíte dezinformácie?

VZDELÁVACIE ZDROJE:

- ▶ Kompas v mori dezinformácií „Ako odhaliť falošnú správu“ – [osembodový návod Európskeho parlamentu, ako odhaliť dezinformácie. \(10 minút\)](#)
- ▶ [Súbor vzdelávacích nástrojov „Demokracia EÚ v praxi“](#) zahŕňa cvičenie zamerané na mediálnu gramotnosť, v ktorom sa mladí ľudia naučia, ako identifikovať potenciálne manipulatívny obsah, a budú môcť diskutovať o tom, ako sa nedať nachytať. (55 minút)
- ▶ [Odhaľ a poraz dezinformácie](#) – tento súbor nástrojov Európskej komisie obsahuje powerpointovú prezentáciu (s príkladmi z reálneho života a skupinovými cvičeniami) a brožúru s pokynmi pre učiteľov. (45 – 100 minút)
- ▶ [„Usmernenia pre učiteľov a pedagógov k boju proti dezinformáciám a podpore digitálnej gramotnosti prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy“](#). Tieto usmernenia Európskej komisie obsahujú praktické tipy, plány aktivít, prehľad tém a upozornenia na to, čo funguje v oblasti digitálnej gramotnosti, vzdelávania a odbornej prípravy. (maximálne 45 minút na aktivitu)
- ▶ [Európske centrá pre monitorovanie digitálnych médií](#) – sídli vo všetkých krajinách EÚ, organizujú aj aktivity v oblasti mediálnej gramotnosti na vnútroštátnej alebo nadnárodnej úrovni;
- ▶ Webové sídlo [EUvsDisinfo](#) prevádzkuje Európska služba pre vonkajšiu činnosť s cieľom odhaľovať prokremelské dezinformácie a propagandu. Nachádza sa na ňom učebná platforma s užitočnými nástrojmi, hrami, podcastmi a inými zdrojmi na budovanie alebo posilňovanie odolnosti voči dezinformáciám (dostupná len v 13 jazykoch, medzi ktorými sú tieto jazyky EÚ: ES, DE, EN, FR, IT, PL a RO).

KVÍZ

1. **Dezinformácie znamenajú falošný alebo zavádzajúci obsah, ktorý**
 - a. sa šíri s úmyslom oklamať.
 - b. sa šíri zo zisťných hospodárskych alebo politických dôvodov.
 - c. môže spôsobiť verejnú ujmu.
 - d. platia všetky uvedené možnosti.

2. **Koľko percent občanov EÚ si myslí, že za posledných sedem dní sa aspoň niekedy stretli s dezinformáciami?²**
 - a. 61 %
 - b. 71 %
 - c. 81 %
 - d. 45%

3. **Čo môžete urobiť proti dezinformáciám?**
 - a. Prestať sa informovať.
 - b. Čo najrýchlejšie lajknúť alebo zdieľať informáciu, ktoré nájdete online, aby vás zle neovplyvnila.
 - c. Spoznať nástroje a techniky používané na klamanie ľudí.
 - d. neplatí žiadna z uvedených odpovedí

2. [Prieskum Eurobarometra Media & News Survey 2022](#) (apríl – máj 2022) – vo výslednom údají sú zlúčené odpovede „niekedy“, „často“ a „veľmi často“.

MODUL 3 AKO EÚ OVPLYVŇUJE MÔJ ŽIVOT?

Človek si niekedy ani neuvedomuje, aké množstvo ľudí výsledok európskych volieb v skutočnosti ovplyvní. V posledných rokoch sa však opakovane ukazuje, ako sa rozhodnutia Európskeho parlamentu priamo dotýkajú všetkých: veľkých krajín aj malých komún, vplyvných koncernov aj začínajúcich podnikov – na globálnej aj miestnej úrovni. **V právnych predpisoch EÚ sa upravujú obzvlášť dôležité oblasti života väčšiny ľudí:** životné prostredie, bezpečnosť, migrácia, sociálne politiky, práva spotrebiteľov, hospodárstvo, právny štát a mnohé ďalšie. **V súčasnosti má každá dôležitá vnútroštátna téma aj európsky rozmer.**

Krajiny EÚ postupne udelili Európskej únii právomoci a zodpovednosť za prijímanie rozhodnutí v mnohých oblastiach, v ktorých majú väčšiu vyjednávaciu silu, ak konajú spoločne. V dôsledku toho sa **približne 70 % všetkých vnútroštátnych právnych predpisov stanovuje na úrovni EÚ** a Európsky parlament je tak spoluzákonodarcom, ktorý obhaja záujmy európskych občanov.

V uplynulom volebnom období Parlament výrazne ovplyvnil napríklad tieto oblasti práva EÚ:

- ▶ Sloboda pohybu – možnosti cestovať, študovať a pracovať v zahraničí
 - vyšší rozpočet pre [program Erasmus+](#)
 - iniciatíva v oblasti cestovania [DiscoverEU](#)
 - [bezplatný roaming](#) v zahraničí

- ▶ Hospodárstvo a pracovné miesta
 - spoločné normy pre dôstojné [minimálne mzdy](#) vo všetkých krajinách EÚ do roku 2024
 - rovnaké práva a príležitosti pre ženy ([mzdy](#) a [riadiace pozície](#))

- ▶ Politika v oblasti klímy, obnova prírody, čisté ovzdušie (všetko, čo sa „nezastaví“ na hraniciach štátu)
 - jasné ciele na dosiahnutie [klimatickej neutrality do roku 2050](#)
 - [spoločná nabíjačka](#) s USB portom typu C pre telefóny, prenosné počítače a iné malé elektronické zariadenia

- ▶ Demokratické hodnoty, ako je sloboda myslenia alebo prejavu
 - súbor pravidiel a zásad pre [sociálne médiá](#) alebo [umelú inteligenciu](#)

USMERŇUJÚCE OTÁZKY

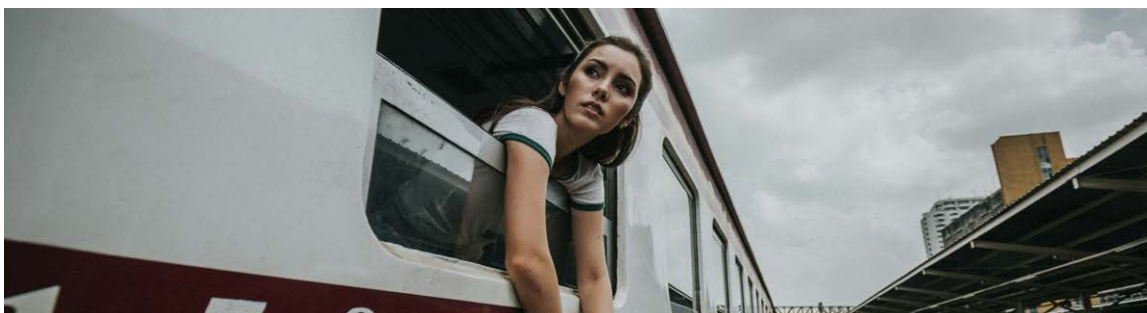
- ▶ V ktorých oblastiach vášho života podniká Európska únia kroky? Viete uviesť nejaké konkrétne príklady z vášho okolia, v ktorých má EÚ vplyv na váš život?
- ▶ Ak by EÚ neexistovala, čo by vám najviac chýbalo? Čo sa zatiaľ nerieši a čím by sa mali zaoberať budúci poslanci Európskeho parlamentu?
- ▶ EÚ stojí v priemere menej ako 1 € denne na osobu.“. Čo môžete urobiť s jedným eurom? Čo by ste spolu s kamarátmi mohli urobiť, ak by každý z vás prispel jedným eurom? Na čo by mala Európska únia vynaložiť svoj rozpočet?

VZDELÁVACIE ZDROJE:

- ▶ [Kanál Európskeho parlamentu na YouTube](#) obsahuje dvojminútové videá o krokoch EÚ v oblastiach ako zmena klímy, ľudské práva, zdravie alebo hospodárstvo. (max. 5 minút)
- ▶ [História práv žien v EÚ v skratke \(dvojminútové video\)](#) so zoznamom krokov, ktoré Parlament podnikol do roku 2021 v záujme zlepšenia rodovej rovnosti. (15 minút)
- ▶ [Vzdelávací materiál Europe@school – Aktívna výučba o Európskej únii](#) obsahuje hru „EÚ v našom bežnom živote“ s konkrétnymi príkladmi z legislatívy EÚ. (20 minút)
- ▶ Na webovom sídle [Čo robí Európa pre mňa](#) nájdete približne jednostranové konkrétne príklady toho, čo EÚ dokázala. Dajú sa filtrovať podľa regiónov, oblastí života a vybraných oblastí politiky. (15 – 60 minút)

Prístup ku všetkým zdrojom

KVÍZ

1. EÚ chce dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku:

- a. 2030
- b. 2050
- c. 2040
- d. neplatí žiadna z uvedených odpovedí

2. Keď cestujem po EÚ, môžem

- a. používať svoj telefón bez dodatočných poplatkov.
- b. sa nechať ošetriť za rovnakých podmienok ako miestni obyvatelia.
- c. dostať bezplatný cestovný preukaz a využívať miestne zľavy, ak mám 18 rokov.
- d. platia všetky uvedené možnosti.

3. Dve z týchto štyroch informácií o programe Erasmus+ sú správne:

- a. Umožňuje mladým ľuďom študovať vo vlastnej krajine.
- b. Je len pre univerzitných študentov a nezahŕňa iné spôsoby vzdelávania.
- c. Poskytuje príležitosti na partnerstvá medzi školami, univerzitami a organizáciami z iných krajín EÚ.
- d. Pokrýva oblasti, ako je sociálna starostlivosť, životné prostredie, kultúra, mládež, šport a rozvojová spolupráca.

MODUL 4 AKÚ ÚLOHU MÁ EURÓPSKY PARLAMENT?

Virtuálna rolová hra

Európsky parlament je jediným priamo voleným orgánom EÚ. Každých 5 rokov si **450 miliónov európskych voličov** vyberá poslancov Európskeho parlamentu, ktorí ich budú zastupovať. Poslanci pracujú v ich mene a prerokúvajú, formujú a prijímajú právne predpisy o témach, ktoré sú kľúčové pre každodenný život ľudí. Parlament:

- ▶ obhajuje slobodu, rovnosť a právny štát v celej EÚ;
- ▶ presadzuje slobodu, demokraciu a dodržiavanie ľudských práv na celom svete;
- ▶ volí predsedu Európskej komisie a zabezpečuje, aby si inštitúcie EÚ riadne vykonávali svoju prácu;
- ▶ kontroluje, ako sa vynakladajú peniaze EÚ, keďže spolu s členskými štátmi EÚ rozhoduje o rozpočte EÚ;
- ▶ monitoruje využívanie rozpočtu EÚ tak, že kontroluje výdavky Komisie EÚ a všetkých inštitúcií EÚ.

Európsky parlament predstavuje prepojenie občanov s dôležitými rozhodnutiami. Formuje Európsku úniu a jej budúcu podobu. Mladí ľudia by mali využiť svoj hlas nato, aby si zvolili víziu, ktorá im je najbližšia.

Európsky parlament neustále získava právomoci prostredníctvom postupných zmien európskych zmlúv. V roku 2024 bude mať nová generácia mladých ľudí príležitosť rozhodnúť o tom, kto ich bude zastupovať v Európskom parlamente. Takúto šancu ich starí rodičia nemali, keďže priame voľby do EP boli zavedené až v roku 1979. **V roku 2024 budú občania voliť 720 poslancov, pričom jednotlivé krajiny EÚ bude zastupovať minimálne 6 a maximálne 96 poslancov.** Poslanci z rôznych krajín a politické strany tvoria niekoľko politických skupín, ktoré spájajú spoločné ciele a vízie pre Európu.

Činnosť Európskeho parlamentu je každý mesiac rozložená medzi Brusel a Štrasburg. Návrhy právnych predpisov, ktoré pochádzajú od Európskej komisie, sa najprv prerokujú v jednom z **20 parlamentných výborov v Bruseli**. Tieto výbory, sa skladajú z malého počtu poslancov a sústreďujú sa na rôzne témy a politiky a na jednotlivé návrhy, ktoré skúmajú, menia ich a hlasujú o nich. Upravené návrhy potom opätovne prerokujú, pozmenia a odhlasujú všetci poslanci na **plenárnych schôdzach v Štrasburgu**.

Poslanci musia pri práci dodržiavať kódex správania. Obsahuje smerodajné zásady, podľa ktorých musia poslanci pri výkone svojej práce uplatňovať nestrannosť, poctivosť, transparentnosť, svedomitosť, čestnosť, zodpovednosť a úctu voči dôstojnosti a povesti Parlamentu. Kódex správania sa v roku 2023 sprísnil.

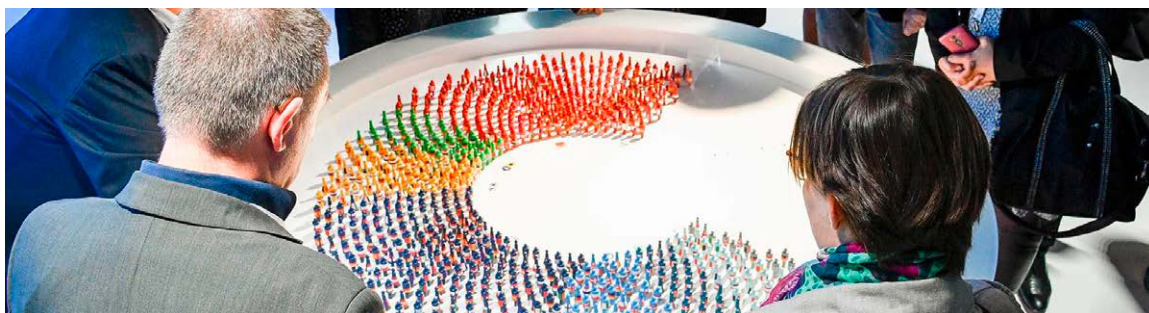
V koži poslanca Európskeho parlamentu

OTÁZKY

- ▶ Poslanci Európskeho parlamentu sú rovnakí občania EÚ ako vy a venujú sa formovaniu budúcnosti EÚ. Koľko ich má naša krajina? Akými osobnými vlastnosťami by sa mali títo europoslanci vyznačovať, keď vás zastupujú?
- ▶ Europoslanci sú zoskupení v rôznych politických skupinách. O aké skupiny ide a čím sa navzájom odlišujú (najmä pokiaľ ide o ich názory)?
- ▶ Ako europoslanci pracujú? Ako získajú prehľad o všetkých témach, o ktorých majú diskutovať a hlasovať?

VZDELÁVACIE ZDROJE:

- ▶ [Séria animovaných videí „How it works“ \(Ako to funguje\)](#) poskytuje vysvetlenia o EÚ vrátane odpovedí na otázky ako „Aké právomoci má EÚ?“, „Čo robí predseda Európskeho parlamentu?“ alebo „Čo je to diskusia o stave Európskej únie?“ (max. 1 minúta)
- ▶ [V koži poslancov EP](#) je zážitok vo virtuálnej realite, ktorý mladým ľuďom umožní vžiť sa do úlohy europoslancov – od práce v kancelárii až po hlasovanie v pléne. (10 minút)
- ▶ [Zažite Parlament v 360° zábere](#) je virtuálna prehliadka budov Parlamentu v Bruseli a Štrasburgu, ktorá mladým ľuďom umožní stretnúť sa s poslancami Európskeho parlamentu a lepšie pochopiť, ako pracujú. (20 minút)
- ▶ [E-learningové video na platforme spolocne.eu „Čo je Európsky parlament a ako funguje?“](#) ozrejmuje základné fungovanie EP a jeho rozhodovacieho procesu. (35 minút)
- ▶ [Časová os Európskeho parlamentu](#) ukazuje, ako sa Parlament postupne stal kľúčovým aktérom v rozhodovacom procese EÚ, a vyzdvihuje kľúčové právne predpisy a výzvy. (15 – 35 minút)
- ▶ [Virtuálna rolová hra](#) určená pre skupinu 12 až 40 hráčov umožní mladým ľuďom vžiť sa do úlohy poslanca a vyskúšať si celý legislatívny proces, najmä to, ako europoslanci spolupracujú a robia kompromisy. (90 minút)
- ▶ [Vzdelávací materiál Europe@school](#) – Aktívna výučba o Európskej únii tiež obsahuje tradičnú rolovú hru, ktorá vašu triedu premení na Európsky parlament. (60 – 120 minút)
- ▶ Na webovom sídle Európskeho parlamentu nájdete [rôzne nástroje na porovnanie výsledkov európskych volieb od roku 1979](#) či na sťahovanie údajov. Keď budú známe výsledky nasledujúcich volieb, dokonca sa môžete zahrať na vytváranie väčšiny v Parlamente.
- ▶ [Dom európskej histórie](#) vytvoril celý rad vzdelávacích zdrojov, ktorých cieľom je informovať, narušiť zvité predstavy a dávať podnety na zamyslenie. Umožňujú klásť otázky a spoznať vplyvnú úlohu dejín v našom modernom svete.

Program Ambasadorská škola Európskeho parlamentu (EPAS)

KVÍZ

1. **Vo všetkých týchto štyroch mestách sídlia európske inštitúcie, no len v jednom z nich sa nachádza oficiálne sídlo Európskeho parlamentu:**
 - a. v Bruseli (Belgicko)
 - b. v Štrasburgu (Francúzsko)
 - c. v Luxemburgu (Luxembursko)
 - d. vo Frankfurte (Nemecko)

2. **Koľko europoslancov bude zvolených v roku 2024?**
 - a. 705
 - b. 751
 - c. 720
 - d. neplatí žiadna z uvedených možností

3. **Aké úlohy má Európsky parlament?**
 - a. Volí predsedu Európskej komisie.
 - b. Utvára a prijíma právne predpisy.
 - c. Rozhoduje o rozpočte EÚ.
 - d. Platia všetky uvedené možnosti.

MODUL 5 AKO SA STAŤ AKTÍVNYM EURÓPSKYM OBČANOM

EYE

Európske voľby 2024

Hlasovanie v nasledujúcich európskych voľbách od 6. júna do 9. júna môže byť pre mladých ľudí prvým krokom k tomu, aby sa stali aktívnymi európskymi občanmi. Môžu im v tom pomôcť informácie, ktoré získajú, keď:

- ▶ navštívia webovú stránku venovanú voľbám na adrese <https://elections.europa.eu>. Nájdu na nej informácie o tom, kedy a ako sa volí v jednotlivých krajinách, a môžu sa prihlásiť na odoberanie upozornení o voľbách.
- ▶ pridajú sa do komunity spolocne.eu a získajú tak prístup
 - k informáciám o európskych voľbách a o tom, ako môžu pomôcť pri ich šírení;
 - zoznamu aktivít a podujatí, na ktorých sa môžu zúčastniť;
 - a k vzdelávacím zdrojom a kurzom o tom, ako šíriť informácie o voľbách v rodine, medzi priateľmi a rovesníkmi.

Príležitosti na angažovanosť mladých ľudí v EÚ

Demokratická angažovanosť sa voľbami nekončí. Rozvíja sa zároveň s rozhodovacím procesom počas celého funkčného obdobia volených zástupcov. Angažovanosť znamená, že treba dôkladne **pochopiť, čo je v hre**, aby sme mohli prijímať uvedomelé rozhodnutia. Znamená, že náš hlas treba počuť aj po voľbách. Znamená, že treba šíriť informácie a pomáhať pri **zvyšovaní informovanosti o témach**, ktoré sa týkajú občanov a ich budúcnosti.

Existujú rôzne spôsoby, ako sa mladí ľudia môžu podeliť o svoje myšlienky a formovať diskusie o budúcnosti Európy.

1. Na [EYE](https://youthideas.eu) (Európskom podujatí pre mládež) sa v Európskom parlamente v Štrasburgu aj online stretávajú **tisíce mladých ľudí (vo veku 16 – 30 rokov), aby si vymieňali a formovali predstavy o budúcnosti Európy** vďaka vzájomným interakciám, inšpiráciám a výmenám názorov s odborníkmi, aktivistami, vplyvnými osobnosťami a rozhodujúcimi činiteľmi. Ich nápady sa počas podujatia zbierajú a publikujú na webovom sídle youthideas.eu. Zhrnuté sú aj v správe o nápadoch mládeže, ktorá sa rozošle všetkým poslancom Európskeho parlamentu. Niektorí účastníci majú následne možnosť ďalej rozvíť svoje najinšpiratívnejšie nápady a predstaviť ich priamo poslancom počas takzvaných vypočutí o EYE.

2. V rámci [programu Euroscola](#) sa v Štrasburgu stretávajú študenti vo veku od 14 rokov zo všetkých 27 členských štátov EÚ, kandidátskych krajín a Spojeného kráľovstva. Môžu tu **diskutovať, obhajovať svoje názory, rokovať o nich, dávať pozmeňujúce návrhy, hlasovať a napokon aj prijímať uznesenia o skutočných európskych otázkach**. Majú možnosť oboznámiť sa s fungovaním európskych inštitúcií, debatovať o demokracii, základných právach, európskych hodnotách a vyjadriť svoj vlastný názor na rozhodnutia prijaté na úrovni Európskej únie.
3. Okrem podujatí EYE a Euroscola [ponúka Európsky parlament mladým ľuďom](#) množstvo ďalších príležitostí, ako sa zaktivizovať. Môžete si ich pozrieť na stránkach Youth Hub. Youth Hub vychádza z potrieb mladých ľudí, ktorí si pomocou filtrov môžu nastaviť vyhľadávanie a nájsť to, čo hľadajú: **od vzdelávania cez objavovanie až po nadväzovanie kontaktov a diskusie**.
4. Európska komisia je jediná inštitúcia EÚ, ktorá môže Európskemu parlamentu a vládam EÚ navrhovať nové právne predpisy. Pri príprave politík a právnych predpisov sa preto na webovom sídle [Vyjadrite svoj názor](#) **pravidelne zaujíma o názory občanov a zainteresovaných strán**.
5. Občania môžu tiež vyzvať Európsku komisiu, aby navrhla nové právne predpisy – prostredníctvom [európskej iniciatívy občanov](#). Keď iniciatíva **získa milión podpisov**, občania ju môžu prezentovať na verejnom vypočutí v Európskom parlamente. Komisia potom rozhodne o tom, aké opatrenia prijme.
6. Keď už sú európske právne predpisy zavedené, **občania tiež majú možnosť predkladať Európskemu parlamentu petície** a požiadať ho, aby priebežne overoval, ako sa tieto predpisy vykonávajú, a zistil, do akej miery európske inštitúcie reagujú na ich obavy. Petície možno podať na [webovom portáli Európskeho parlamentu](#) pre petície alebo v papierovej forme.
7. Mladí ľudia sa môžu zapojiť aj do [dialógu EÚ s mládežou](#). Ide o mechanizmus medzi mladými ľuďmi a rozhodujúcimi činiteľmi, ktorý sa uskutočňuje v rámci **stratégie EÚ pre mládež**. Do roku 2027 budú jeho ťažiskom tri hlavné oblasti vyjadrené heslom „**zapájať, zaangažovať a posilniť**“. Ak sa chcete zapojiť, obráťte sa na [národné kontaktné miesta](#). Nápady z tohto dialógu by sa mohli objaviť v jednom z budúcich uznesení Rady Európskej únie (ktorá zastupuje vlády EÚ).

USMERŇUJÚCE OTÁZKY

- ▶ Máte nápad na novú politiku alebo opatrenie na úrovni EÚ. Ako by ste ho mohli predstaviť EÚ?
- ▶ Zdá sa vám, že európske právne predpisy nie sú primerané alebo sa nevykonávajú dobre. Na koho sa môžete obrátiť so svojimi obavami?
- ▶ Hľadáte spôsoby, ako nepretržite spolupracovať s Európskym parlamentom a podporovať demokraciu. Čo môže Parlament ponúknuť mladým ľuďom?

VZDELÁVACIE ZDROJE:

- ▶ [Séria animovaných videí „How it works“ \(Ako to funguje\)](#) poskytuje vysvetlenia o EÚ vrátane odpovedí na otázky ako „Ako dať najavo svoj názor?“ alebo „Ako spoluutvárať inštitúcie EÚ?“ (max. 1 minúta)
- ▶ [Youth Hub](#) je centrálna online brána k celej ponuke Európskeho parlamentu pre mládež.
- ▶ [Súbor vzdelávacích nástrojov „Demokracia EÚ v praxi“](#) prostredníctvom štyroch interaktívnych lekcí o demokracii v EÚ a európskej iniciatíve občanov nabáda študentov, aby sa aktívne zapájali do európskeho diania.
- ▶ [Európsky portál pre mládež](#) ponúka na úrovni EÚ a jednotlivých krajín informácie o príležitostiach a iniciatívach zaujímavých pre mladých ľudí, ktorí žijú, učia sa a pracujú v Európe.

Euroscola

KVÍZ

1. Spolocne.eu je platforma, na ktorej možno

- a. hľadať stáže a pracovné miesta.
- b. vyhľadávať podujatia a semináre na podporu európskej demokracie.
- c. hľadať finančné prostriedky na projekty mladých ľudí.
- d. stretávať sa a byť v kontakte počas pandémie.

2. Petičné právo umožňuje občanom EÚ a osobám s pobytom v EÚ

- a. predložiť sťažnosť alebo pripomienku k uplatňovaniu práva EÚ.
- b. požiadať Európsky parlament, aby v konkrétnej veci prijal stanovisko.
- c. aktívne sa zapojiť do rozpravy o ich petícii v príslušnom parlamentnom výbore.
- d. platia všetky uvedené možnosti.

3. Mladí európski občania môžu

- a. vyzvať Európsku komisiu, aby navrhla nové právne predpisy.
- b. vyjadriť svoj názor na plánované európske právne predpisy.
- c. podeliť sa s europoslancami o svoje nápady týkajúce sa budúcnosti Európy.
- d. platia všetky uvedené možnosti.

MODUL 6

MLÁDEŽ SA

AKTIVIZUJE

Európska cena Karola Veľkého pre mládež

Účelom posledného modulu je ponúknuť mladým ľuďom **nápady na činnosti, ktoré môžu realizovať** ako prvý krok k tomu, aby sa stali aktívnymi občanmi a stelesnením zmeny, o ktorú im ide.

Nápady sú rozdelené do 5 skupín v závislosti od toho, koľko času chcú mladí ľudia týmto činnostiam venovať: 5, 15, 30, 60 minút alebo viac.

Local EYES

Na 5 minút

- ▶ **Sledujte Európsky parlament na svojich obľúbených sociálnych médiách.** Európsky parlament je na Facebooku, Flickri, Instagrame, LinkedIne, Reddite, Spotify, X a YouTube.
- ▶ **Retweetnite, zdieľajte svoj príbeh, lajkujte a komentujte príspevky Európskeho parlamentu.** Zdieľaním príspevkov so svojou sieťou kontaktov môžu mladí ľudia pomôcť svojim známym zistiť, čo robí Parlament, a pomôcť im zodpovedne sa rozhodnúť v európskych voľbách 2024.
- ▶ **Uverejnite príbeh/príspevok o európskych voľbách 2024.** Stačí napríklad obyčajný oznam, že tento rok sa uskutočnia voľby, s uvedením dátumu (6. – 9. júna 2024) alebo zdôraznením konkrétnej oblasti záujmu, v ktorej by EÚ mala v nasledujúcich piatich rokoch (naďalej) konať.
- ▶ **Zaregistrujte sa na webovom sídle pre voľby,** aby ste dostávali upozornenia týkajúce sa volieb a aby ste nezabudli využiť svoj hlas.

- ▶ **Zaregistrujte sa na** platforme spolocne.eu a požiadajte troch známych, aby to urobili tiež.
- ▶ **Vyveste európsku vlajku** na viditeľnom mieste!
- ▶ Požiadajte školu, aby na nástenkách **vyvesila volebné plagáty**.

spoločne.eu

Na 15 minút

- ▶ Zorganizujte študentskú „**prepadovku**“ v inej triede. Účelom tejto 15-minútovej akcie je zvýšiť informovanosť ostatných študentov o európskych voľbách a dať im 2 – 3 dôvody, prečo voliť a/alebo povzbudiť kamarátov a rodiny, aby volili. Akcia by sa síce mala dohodnúť vopred s pedagógom, na ktorého hodinu študenti vpadnú, ale moment prekvapenia celú prezentáciu určite umocní!
- ▶ **Zapojte sa do online kvízov** Európskeho parlamentu:
 - [Vzdelávací materiál Europe@school – Aktívna výučba o Európskej únii](#) obsahuje aj online kvíz s 12 otázkami (2020).
 - [Čo viete o jednotnom trhu EÚ?](#) (2022)
 - [Koľko toho viete o ľudských právach v EÚ?](#) (2020)
- ▶ **Vymyslite kvíz** na vašej obľúbenej online platforme s otázkami o EÚ a pošlite ho svojim kamarátom a rodinám s hashtagom **#EUElections2024**, aby si vyskúšali svoje znalosti o EÚ. Kvíz by sa mal v ideálnom prípade končiť výzvou na účasť vo voľbách.

Na 30 minút

- ▶ **Raz týždenne si poprezeraťte** [sekciiu spravodajstva na webovom sídle Európskeho parlamentu](#), kde sa **dozviete, na čom Európsky parlament** v daný týždeň **pracoval**. Vyberte si jednu tému a naštudujte si o nej viac. Objasnite ju niektorému kamarátovi alebo členovi rodiny.
- ▶ **Navštívte webové stránky europoslancov** z vášho regiónu a zistite, čím sa minulý týždeň zaoberali. Ak by vás zaujímalo niečo z ich aktivít, pošlite im e-mail.

Na hodinu alebo viac

- ▶ Ak mladí ľudia poznajú organizácie občianskej spoločnosti, online influencerov alebo súkromné organizácie, ktoré by mohli pomôcť s oficiálnou kampaňou pred európskymi voľbami 2024, mohli by:
 - osloviť ich a zistiť, či by mali záujem prispieť k obrane európskej demokracie;
 - pozvať ich, aby sa zaregistrovali na platforme [spolocne.eu](#);
 - skontaktovať Európsky parlament na adrese youth@europarl.europa.eu.
- ▶ Ak ste v Bruseli, **navštívte [Info Hub Európskeho parlamentu](#)**. Tento nový priestor ponúka širokú škálu zdrojov a interaktívnych činností na podnietenie zvedavosti návštevníkov: od voľne prístupných výskumných materiálov až po individualizované informačné stretnutia, tematické prednášky a podujatia, ako aj úplne nový „volebný

zážitok“, ktorý občanom pomáha uvedomelo sa rozhodnúť na základe toho, čo robí Európa pre nich.

- ▶ **Požiadajte**, aby sa pre školu zorganizoval **online rozhovor s mladými** a študenti sa tak mohli dozvedieť viac o právomociach, úlohe a činnostiach Európskeho parlamentu prostredníctvom 60-minútovej online prezentácie a besedy prispôbenej záujmom skupiny.

Navštív Európsky Parlament

Na deň alebo viac

Navštívte Európsky parlament. Pre návštevníkov je k dispozícii veľa bezplatných možností, niektoré z nich 7 dní v týždni.

V Bruseli a Štrasburgu:

- ▶ **Navštívte budovy Európskeho parlamentu.** Na webovej stránke [VisitEP](#) si môžete zarezervovať individuálne alebo skupinové návštevy. Návšteva rokovacej sály – srdca európskej demokracie – často zanechá v návštevníkoch silný dojem! Rezervácia jednohodinovej prezentácie a besedy s profesionálnym rečníkom v hociktorom z 24 úradných jazykov je pre mladých ľudí jedinečnou príležitosťou bližšie sa zoznámiť s európskym rozhodovacím procesom.
- ▶ **Navštívte Parlamentárium,** interaktívne a moderné múzeum európskej demokracie pre všetky vekové kategórie. Navštívili ho už viac ako 2 milióny občanov!

V Bruseli a online:

- ▶ **Navštívte Dom európskej histórie** v Bruseli, ktorý návštevníkov prevedie minulosťou Európy. Akú cestu sme prešli? Čo to všetko pre nás znamenalo? Návštevníci zo zahraničia si môžu múzeum prezrieť online a absolvovať bezplatnú virtuálnu prehliadku.

V celej Európskej únii:

- ▶ Ak nemôžete prísť do Bruselu alebo Štrasburgu, môžete namiesto toho navštíviť najbližšie centrum [Europa Experience](#) v niektorom z hlavných miest EÚ. **Europa Experience je multimediálny priestor** s interaktívnymi nástrojmi, vďaka ktorým sa môžu návštevníci priamo a pútavo dozvedieť viac o tom, ako Európsky parlament pracuje na riešení najdôležitejších výziev súčasnosti.
- ▶ **Styčné kancelárie Európskeho parlamentu** vo vašej krajine úzko spolupracujú so vzdelávacou obcou. Vedú tiež **vzdelávací program Ambasádorská škola Európskeho parlamentu (EPAS)**, ktorý je určený pre stredné školy.

Účelom tohto súboru vzdelávacích nástrojov je poskytnúť jednoduchý prístup k zdrojom, ktoré vám pomôžu vysvetliť mladým ľuďom výhody Európskej únie, úlohu Európskeho parlamentu a význam volieb.

Zdroje možno voľne kombinovať tak, aby mali mladí ľudia priestor na vyjadrenie, nápady alebo otázky o európskych voľbách.

Zaregistrujte sa, aby ste dostávali upozornenia týkajúce sa volieb a aby ste nezabudli využiť svoj hlas.

**Európsky
parlament**